धरान उपमहानगरपालिका

स्थानिय राजपत्र

खण्डः ४ | धरान उपमहानगरपालिकाद्वारा प्रकाशित | संख्याः २

मितिः २०७७।०४।१८

भाग २

धरान उपमहानगरपालिका

खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समिति व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७७

आज्ञाले
विदुर प्रसाद खनाल
प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समिति व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७७

प्रस्तावना :

धरान उपमहानगरपालिका क्षेत्र भित्र स्वच्छ खानेपानीको पहुँच सबै नगरवासीहरुमा पुर्‍याउने उद्देश्यले स्वच्छ खानेपानीको व्यवस्थापन गर्न खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समितिहरुको गठन, दर्ता, नविकरण तथा व्यवस्थापन गर्न वान्छनीय भएकोले, धरान उपमहानगरपालिकाको प्रशासाकिय कार्यविधि नियमित गर्ने ऐन,२०७५ को दफा ४ बमोजिम खानेपानी उपभोक्ता समिति व्यवस्थापन कार्यविधि २०७७ बनाई धरान उपमहानगरपालिकाको मिति २०७७/०३/२१ गतेको बैठकबाट स्वीकृत गरी लागु गरिएको छ ।

१. संक्षिप्त नाम, विस्तार र प्रारम्भ :

क) यस कार्यविधिको नाम "खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समिति व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७७" रहेको छ ।

ख) यो कार्यविधि धरान उपमहानगरपालिका भित्र लागु हुनेछ ।

ग) यो कार्यविधि कार्यपालिकाबाट स्वीकृत भएको मितिदेखि प्रारम्भ हुनेछ ।

२. परिभाषा : विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा :

क) "खानेपानी" भन्नाले स्वच्छ पिउने पानी लाई सम्झनुपर्छ ।

ख) "नगरपालिका" भन्नाले धरान उपमहानगरपालिकालाई सम्झनुपर्छ ।

ग) "नगर प्रमुख" भन्नाले धरान उपमहानगरपालिकाका नगर प्रमुख सम्झनु पर्छ ।

घ) "उप प्रमुख" भन्नाले धरान उपमहानगरपालिकाका उप प्रमुख सम्झनु पर्छ ।

ङ) "प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत" भन्नाले धरान उपमहानगरपालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत सम्झनु पर्छ ।

च) "समिति" भन्नाले विधान अनुसार गठन भएको खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समिति सम्झनु पर्छ ।

छ) "तोकिएको" वा "तोकिए बमोजिम" भन्नाले यस कार्यविधि अन्तर्गत बनेको, निर्देशिकामा तोकिएको वा तोकिए बमोजिम सम्झनुपर्छ ।

३. उपभोक्ता समिति दर्ता गर्नु पर्ने :

स्थानीयस्तरमा सामुदायिक रुपमा समुहको निमित्त खानेपानी तथा सरसफाई एवं अन्य घरेलु प्रयोगको लागि खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समिति गठन गरी यसै कार्यविधि बमोजिम दर्ता गरी सञ्चालन गर्नु पर्नेछ । यो कार्यविधि लागु हुनुभन्दा पहिल्यै नै गठन भै सञ्चालन भएको खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समितिहरु यो कार्यविधि लागु भएपछि ३५(पैंतीस) दिन भित्रमा दर्ता तथा नविकरण भईसक्नु पर्नेछ।

४. खानेपानीको मुहान (मुल) उपयोगका लागि अनुमती माग गर्नुपर्ने :

१) नगरपालिका क्षेत्रमा खानेपानी उत्पादनको मुख्य श्रोत मुहान (मुल) बाट संकलन गरी खानेपानी व्यवस्थापन गर्नु पर्ने अवस्थामा सो मुल विधानमा उल्लेख गरी आधिकारिक खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समिति दर्ता गर्नु पर्नेछ । खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समितिले खानेपानी व्यवस्थापन गरी सार्वजनिक उपभोग गर्नको लागि खानेपानी संकलन गर्ने उत्पादनको मुख्यश्रोत मुहान (मुल) उपयोगका लागि नगरपालिका समक्ष अनुमती माग गर्नु पर्नेछ । माग भएपछि निम्न अनुसारको ५ (पाँच) सदस्यीय सिफारीश समितिले मुल उपयोगका लागि अनुमती दिन मिल्ने नमिल्ने सम्बन्धमा स्थलगत अध्ययन सहित छानविन गरी अनुमती दिन मिल्ने अवस्था देखिएमा सिफारीश गर्न सक्नेछ ।

सिफारीश समिति

१) संयोजक – वन, वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन समितिको संयोजक

२) सदस्य – कार्यपालिकाले तोकेको खानेपानी तथा सरसफाई विज्ञ

३) सदस्य – कार्यपालिकाले तोकेको जलस्रोत विज्ञ

३) सदस्य – सम्बन्धित वडाको अध्यक्ष

५) सदस्य सचिव – वन, वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन महाशाखा प्रमुख

२) उपदफा (१) बमोजिमको समितिको सिफारीश प्राप्त भएपछि कार्यपालिका बैठकबाट खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समितिले माग गरेको मुहानको उपयोगका लागि अनुमति दिन सक्नेछ ।

५. समिति दर्ता तथा नविकरणका लागि निवेदन दिनुपर्ने :

(१) समिति दर्ता गर्न चाहने सम्बन्धित उपभोक्ताहरु मध्येबाट कम्तिमा सात जना व्यक्तिहरुले समिति सम्बन्धी देहायको विवरण खुलाई समितिको विधानको एक प्रति र तोकिएको दस्तुर सहित नगरपालिका समक्ष अनुसूची-१ को ढाँचामा निवेदन दिनु पर्नेछ ।

क) समितिको नाम,

ख) उद्देश्यहरु,

ग) समितिका सदस्यहरुको नाम, ठेगाना, पेशा र नागरिकताको प्रतिलिपी

घ) कार्यालयको ठेगाना,

ङ) समिति संचालनको विधि र प्रक्रिया

(२) उपदफा (१) बमोजिमको निवेदन प्राप्त भएपछि दफा ४ को उपदफा २ बमोजिम कार्यपालिकाको स्विकृती अनुसार प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले आवश्यक जांचबुझ गरी समिति दर्ता गरी प्रमाण-पत्र दिनेछ ।

(३) यस दफा अन्तर्गत दिईने प्रमाण-पत्रको ढाँचा अनुसूचि-२ बमोजिम हुनेछ ।

(४) दर्ता भएको समिति प्रत्येक आर्थिक वर्ष समाप्त भएको तीन महिना भित्र नविकरण गर्नु पर्नेछ । दर्ता दस्तुर रु १,०००।- (एक हजार), नविकरण दस्तुर वार्षिक रु ५००।- (पाँच सय) तिर्नु पर्नेछ । समितिले समयमा नविकरण नगरेमा जरिवाना दस्तुर प्रति महिना रु.२००।- (दुई सय रुपैयाँ) थप लाग्नेछ ।

(५) दफा ५ को उपदफा ४ बमोजिम समिति नविकरण गर्दा देहायका कागजातहरु बुझाउनु पर्नेछ ।

क) नविकरणका लागि निवेदन

ख) नविकरणका लागि समितिको बैठकको निर्णय प्रतिलिपि

ग) उपभोक्ता समिति दर्ता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि

घ) उपभोक्ता समितिको लेखा परिक्षण प्रतिवेदन

ङ) खानेपानीको गुणस्तर परिक्षण प्रतिवेदन

६. विधानमा खुलाउनुपर्ने विवरणहरु : दफा ५ को उपदफा (१) बमोजिम पेश गर्नु पर्ने समितिको विधानमा देहायका विवरणहरु खुलाउनु पर्नेछ ।

क) पुरा नाम र ठेगाना,

ख) उद्देश्य तथा कार्यक्षेत्र,

ग) सदस्यको लागि योग्यता र सदस्यता शुल्क,

घ) सदस्यको निष्कासन र राजीनामा,

ङ) हक दावी, नामसारी र हकवालाको मनोनयन,

च) साधारण सभा सम्बन्धी,

छ) सञ्चालक समितिको गठन (निर्वाचन एवम् काम, कर्तव्य तथा अधिकार सम्बन्धी),

ज) सञ्चालक पदमा बहाल रहन नसक्ने अवस्था,

झ) सञ्चालक समितिको बैठक सम्बन्धी कार्यविधि,

ञ) कोष र लेखा परीक्षण,

ट) विधान संशोधन,

ठ) विघटन,

ड) सेवा शुल्क लिने कुरा र

ढ) विविध ।

७. संस्थाको सम्पत्तीको सुरक्षा :

(१) समितिको सदस्य वा कर्मचारी लगायत कुनै व्यक्तिले समितिको विधान विरुद्ध संस्थाको कुनै सम्पत्ती दुरुपयोग गरेमा, कब्जा गरेमा वा रोक्का राखेमा नगरपालिकाले त्यस्तो सम्पत्ती दुरुपयोग गर्ने, कब्जा वा रोक्का राख्नेबाट लिई समितिलाई फिर्ता बुझाईदिन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको समितिको सम्पत्ती फिर्ता गर्ने गरी नगरपालिकाले गरेको कारवाहीमा चित्त नबुझ्ने व्यक्तिले सम्बन्धित अदालतमा उजुर गर्न सक्नेछ ।

८. यस अघि दर्ता भई वा नभई स्थापना भएका समितिले दर्ता गर्नुपर्ने :

(१) यो कार्यविधि प्रारम्भ हुनु भन्दा अघि तत्काल प्रचलित कानुन बमोजिम दर्ता भएकाले सुचिकृत हुने र दर्ता नभएकाले दर्ता हुने वा दर्ता नभई सञ्चालन भईरहेका समितिले पनि कार्यविधि प्रारम्भ भएको मितिले ६ (छ) महिनाभित्र यो कार्यविधि बमोजिम दर्तागराउनु पर्नेछ । सूचिकृत/दर्ता हुनको लागि गत आ.व. सम्मको लेखा परीक्षण प्रतिवेदन र साधारण सभाको निर्णय अनिवार्य रुपमा पेश गर्नु पर्नेछ ।

९. समितिको उद्धेश्यहरुमा हेरफेर :

(१) समितिको उदेश्यहरुमा हेरफेर गर्न आवश्यक देखेमा वा सो समितिलाई कुनै अर्को समितिमा गाभ्न उचित देखेमा सो समितिले तत् सम्बन्धी प्रस्ताव तयार पारी सो प्रस्ताव उपर छलफल गर्न समितिको विधान बमोजिम साधारणसभा बोलाउनु पर्नेछ ।

(२) समितिको विधान संशोधन सम्बन्धमा साधारणसभामा उपस्थित भएका जम्मा सदस्य संख्याको दुई तिहाई सदस्यहरुले प्रस्तावमा समर्थन जनाएमा सो प्रस्ताव साधारणसभाबाट पारित भएको मानिनेछ ।

तर, सो प्रस्ताव लागु गर्न नगरपालिकाको पूर्व स्वीकृती लिनु पर्नेछ ।

१०. तदर्थ समिति गठन गर्न सकिने :-

यस अघि दर्ता स्वीकृती प्राप्त गरी सञ्चालनमा रहेका र नयाँ अनुमति प्राप्त गरी स्थापना हुने उपभोक्ता समितिहरुले तोकीए बमोजिम ६ महिनाभित्र साधारण सभा गरी उपभोक्ता समिति गठन प्रकृया पुरा नगरेमा त्यस्ता उपभोक्ता समितिहरुलाई विघटन गरी संचालन नियमीत गर्न नगरपालिकाको तर्फबाट सम्बन्धीत उपभोक्ता सदस्यहरु मध्येबाट तदर्थ समिति गठन गर्न सक्नेछ ।

११. हिसाब जाँच गर्न सक्ने :

(१) कुनै कारणले समितिको हिसाब जाच गर्नु परेमा नगरपालिकाले तोकेको कुनै अधिकृतद्वारा जाँच गराउन सक्नेछ ।

(२) हिसाब जाँच गर्ने अधिकृतले मागेको विवरण तथा कागजातहरु वा सोधेको प्रश्नको जवाफ दिनु समितिको पदाधिकारी, सदस्य र कर्मचारीको कर्तव्य हुनेछ ।

(३) हिसाब जाँच गर्ने अधिकृतले नगरपालिकाले तोकिदिएको म्याद भित्र हिसाब जाँचको प्रतिवेदन नगरपालिका समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ । सो प्रतिवेदनको आधारमा समितिको कुनै सम्पत्ती सो संस्थाको कुनै पदाधिकारी, सदस्य वा कर्मचारीले हिनामिना गरेको, नोक्सान गरेको वा दुरुपयोग गरेको देखिएमा त्यस्तो पदाधिकारी, सदस्य वा कर्मचारीबाट सो हानी नोक्सानी असूल गर्न प्रचलित कानुन बमोजिम कारवाही चलाउन सक्नेछ ।

१२. अनुगमन तथा निर्देशन :

१) नगरपालिकाले खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समितिहरुको अनुगमन गरी आवश्यक परेमा समितिलाई निर्देशन दिन सक्नेछ र त्यस्तो निर्देशनको पालना गर्नु सम्वन्धीत समितिको कर्तव्य हुनेछ ।

२) नगरपालिकाले खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समितिहरुको अनुगमन गरी उत्कृष्ट ठहरिएका समितिहरुलाई पुरस्कृत गर्न सक्नेछ ।

३) दफा १ र २ अनुसारको कार्य उपप्रमुखको संयोजकत्वमा गठन भएको नगरस्तरीय अनुगमन समितिले गर्न सक्नेछ ।

४) अनुगमन समितिमा सम्वन्धित वडाको वडाध्यक्ष पदेन सदस्य रहनेछ ।

१३. दण्ड सजाय :

(१) दफा (४) बमोजिम अनुमती नलिई समिति स्थापना गरेमा वा दफा (५) बमोजिम दर्ता नगरी समिति संचालन गरेमा त्यस्ता समितिलाई नगरपालिकाले पाँच हजार रुपैयादेखि पच्चीस हजार रुपैया सम्म जरिवाना गराउन सक्नेछ ।

(२) दफा (११)को उपदफा (१) बमोजिम हिसाब जाँच गर्ने सम्वन्धीत अधिकृतले मागेको विवरण तथा कागजपत्र वा सोधेको प्रश्नको जवाफ नदिने सम्वन्धित पदाधिकारी, सदस्य वा कर्मचारीलाई नगरपालिकाले पाँच हजार रुपैँया सम्म जनही जरिवाना गर्न सक्नेछ ।

(३) दफा (९) बमोजिम नगरपालिकाको स्वीकृति नलिई समितिको उदेश्यमा हेरफेर गरेमा वा अर्को समितिसित गाभेमा वा समितिले आफ्नो उदेश्यको प्रतिकूल हुने गरी काम कारवाही गरेमा वा नगरपालिकाले दिएको निर्देशन पालना नगरेमा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले त्यस्तो समितिको दर्ता निलम्वन गर्न वा खारेज गर्न सक्नेछ ।

१४. पुनरावेदन :

दफा (१३) को उपदफा (३) बमोजिम प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले गरेको निर्णय उपर चित्त नबुझेमा पैतिस दिन भित्र नगर कार्यपालिका समक्ष पुनरावेदन गर्न सक्नेछ ।

१५. समितिको विघटन वा त्यस्को परिणाम :

(१) समितिको विधान बमोजिम कार्य सञ्चालन गर्न नसकी वा अन्य कुनै कारणवश समिति विघटन भएमा त्यस्तो समितिको सम्पूर्ण जायजेथा नगरपालिकामा सर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम विघटन भएको समितिको दायित्वको हकमा सो समितिको जायजेथाले भ्याए सम्म त्यस्तो दायित्व नगरपालिकाले व्यहोर्ने छ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम विघटन भएको समितिको दायित्व समितिको जायजेथाले नभ्याएमा नपुग दायित्व समितिका पदाधिकारीको जायजेथाबाट प्रचलित कानुन अनुरुप असुल उपर गराईदिनेछ ।

१६. खारेजी र बचाउ :

खानेपानी तथा सरसफाइ उपभोक्ता समिति व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७७ लागु हुनु पुर्व जलस्रोत ऐन २०४९ र नियमावली, २०५० अन्तर्गत दर्ता भएका समिति यस कार्यविधि बमोजिम दर्ता भएको मानिनेछ ।

अनुसुची-१

(दफा ५ को उपदफा (१) सँग सम्बन्धित)

निवेदन पत्रको ढाँचा

श्री धरान उपमहानगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

महोदय,

हामीले.................................उपभोक्ता संस्था गठन गरी दर्ता गराउन चाहेकोले खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समिति व्यवस्थापन कार्यविधि २०७७ दफा (५) को उपदफा (१) बमोजिम उपभोक्ता संस्था दर्ता गराउन देहायको विवरण खुलाई प्रस्तावित उपभोक्ता संस्थाको एकप्रति विधान र एक हजार रुपैयाँ दस्तुर सहित दरखास्त दिएका छौं ।

विवरण:

१. उपभोक्ता संस्थाको नाम:

२. कार्यक्षेत्र:

३. उद्देश्यहरू:

(क)

(ख)

(ग)

४. सदस्यहरूको नाम ठेगाना पेशा र ना.प्र.प.नं.

(क)

(ख)

(ग)

(घ)

(ङ)

(च)

(छ)

५. उपयोग गरिने जलस्रोतको विवरण:

(क) जलस्रोतका नाम र रहेको ठाउँ:

(ख) जलस्रोतबाट गरिने प्रयोग:

(ग) उपभोक्ता संस्थाले उपयोग गर्न चाहेको जलस्रोतको परिमाण:

(घ) उक्त जलस्रोतको हाल भैरहेको उपयोग:

६. उपभोक्ता संस्थाले पुऱ्याउन चाहेको सेवा सम्बन्धी विवरण:

(क) सेवाको किसिम:

(ख) सेवा पुऱ्याउने क्षेत्र:

(ग) सेवाबाट लाभान्वित हुने उपभोक्ताहरूको संख्या:

(घ) भविष्यमा सेवा विस्तार गर्न सकिने सम्भावना:

७. आर्थिक स्रोतको विवरण:

८. कार्यालयको ठेगाना:

निवेदक,
उपभोक्ता संस्थाको तर्फबाट दरखास्त दिनेको
सही:
नाम:
पद:
ठेगाना:

अनुसुची-२
(दफा ५ को उपदफा ३ सँग सम्बन्धित)
धरान उपमहानगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
सुनसरी

खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समिति दर्ता प्रमाण-पत्र

दर्ता नं................ मितिः........................

श्री (सम्बन्धित उपभोक्ता संस्थाको नाम)

....

....

खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समिति व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७७ को दफा (५) को उपदफा (२) बमोजिम....................साल.....................महिना.................गतेमा यस कार्यालयमा दर्ता गरी यो दर्ता प्रमाणपत्र प्रदान गरिएको छ । खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समिति व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७७ बमोजिम आफ्नो कार्य सञ्चालन गर्नु होला ।

सही :
नाम, थर :
पद :

प्रमाणिकरण गर्नेको :

दस्तखत :

नाम थर : विदुर प्रसाद खनाल

दर्जा : प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

मिति : २०७७/०४/१५

कार्यालयको छाप :